

ALYTAUS APYLINKĖS TEISMAS

SPRENDIMAS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2023 m. liepos 19 d.
Prienai

Alytaus apylinkės teismo Prienų rūmų teisėja Laima Lubauskienė,
sekretoriaujant Jolitai Matulienei,
dalyvaujant pareiškėjos atstovui advokato padėjėjui Juliiui Paškevičiui,
nedalyvaujant pareiškėjai V. E. M.,

viešame teismo posėdyje išnagrinėjo civilinę bylą pagal pareiškėjos V. M. pareiškimą suinteresuotiems asmenims Valstybinei įstaigai Turto bankui, Valstybinei mokesčių inspekcijai prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos ir Nacionalinei žemės tarnybai prie Aplinkos ministerijos dėl juridinę reikšmę turinčio fakto nustatymo.

Teismas

n u s t a t ė :

Pareiškėja V. E. M. (toliau – ir pareiškėja) kreipėsi į Alytaus apylinkės teismo Prienų rūmus, prašydama tikslu gauti paveldėjimo teisės liudijimą, nustatyti juridinę reikšmę turintį faktą, kad D. O. M., po brolio M. M., mirusio 2011 m. balandžio 23 d., mirties priėmė palikimą, faktiškai pradėdama valdyti M. M. turtą (elektroninės bylos apyrašo b. l. 1-5).

Pareiškėja pareiškime nurodė, kad 2007 m. gegužės 6 d. Prienų rajono 2-asis notaro biuras palikėjo J. M. sūnui M. M. išdavė liudijimą dėl palikimo priėmimo paveldėjimo byloje Nr. 49/2007. 2007 m. gegužės 16 d. Prienų rajono 2-asis notaro biuras palikėjo J. M. dukrai D. O. M. išdavė liudijimą dėl palikimo priėmimo paveldėjimo byloje Nr. 49/2007. 2008 m. rugpjūčio 26 d. Prienų rajono 2-asis notaro biuras palikėjo J. M. sūnui M. M. išdavė paveldėjimo teisės pagal įstatymą liudijimą į pinigines lėšas banko sąskaitoje paveldėjimo byloje Nr. 49/2007. 2008 m. rugpjūčio 26 d. Prienų rajono 2-asis notaro biuras palikėjo J. M. dukrai D. O. M. išdavė paveldėjimo teisės pagal įstatymą liudijimą į pinigines lėšas banko sąskaitoje paveldėjimo byloje Nr. 49/2007. 2011 m. balandžio 23 d. mirė M. M. 2011 m. birželio 9 d. mirė D. O. M. 2011 m. rugpjūčio 22 d. pareiškėjai išduotas liudijimas dėl palikimo priėmimo po D. O. M. mirties. 2022 m. spalio 12 d. išduotas Lietuvos Respublikos testamentų registro išrašas, patvirtinantis, kad nėra užregistruota palikimo priėmimo faktų po M. M. mirties. Iš pateiktų dokumentų matyti, kad M. M. ir D. O. M. priėmė palikimą po jų tėvo J. M. mirties. Atkreiptina, kad M. M. priėmus palikimą, jam nebuvo išduotas paveldėjimo teisės liudijimas ir užregistruota nuosavybės teisė į nekilnojamą turtą, adresu (*neskelbtina*). 2008 m. vasario 5 d. Dariaus Variakojo įmonės buvo surašytas atliktų darbų aktas Nr. 1-2, dėl žemės sklypo Nr. 292; 292-1 planų parengimo, adresu (*neskelbtina*), ir sumokėta dalis sumos, t. y. 150 litų iš 400 litų. 2011 m. birželio 6 d., mirus M. M., D. O. M. rūpindamasi žemės sklypo, adresu (*neskelbtina*), ribų

nustatymu, sumokėjo likusią sumą pagal 2008 m. vasario 5 d. Dariaus Variakojo įmonės surašytą atliktų darbų aktą Nr. 1-2, dėl žemės sklypo Nr. 292, 292-1 planų parengimo, adresu (*neskelbtina*). Taigi D. O. M. rūpinosi, kad būtų suformuotas ir priskirtas palikėjui žemės sklypas, ant kurio stovi palikėjui priklausantys statiniai - gyvenamasis namas, unikalus numeris (*neskelbtina*), ir kiti pagalbiniai statiniai. D. O. M. prižiūrėjo ir rūpinosi M. M. turtu - apsistodavo sodyboje, mokėjo turto išlaikymo mokesčius, perėmė visus name buvusius baldus, namų apyvokos reikmenis ir mirusio brolio asmeninius daiktus, taip priimdama palikimą, faktiškai pradėjusi jį valdyti. Veiksmų faktas pasireiškia D. O. M. suvokimu, kad ji yra palikėjo turto savininkė, dėl ko ji prižiūrėjo jo turtą ir vykdė mokėjimus už suteiktas komunalines paslaugas bei žemės sklypo suformavimo palikėjo turtui procedūrų vykdymą. Aktyvus D. O. M. veiksmai, siekiant valdyti paveldimą turtą, pasireiškia per jos faktinius veiksmus rūpinantis palikėjo turtu, mokėjimą už žemės sklypo, ant kurio stovi palikėjui priklausantis nekilnojamas turtas, kadastrinių matavimų atlikimą ir palikėjo asmeninių daiktų priėmimą. Po M. M. mirties niekas nesikreipė į notarų biurą dėl palikimo priėmimo. Kadangi pareiškėja priėmė palikimą po D. O. M. mirties, todėl nustačius juridinę reikšmę turintį faktą, jog D. O. M. po brolio M. M., mirusio 2011 m. balandžio 23 d., mirties priėmė palikimą, faktiškai pradėdama jį valdyti, pareiškėja turės teisę įgyti nuosavybės teisę į M. M. priklausantį nekilnojamą turtą.

Pareiškėjos V. E. M. atstovas advokato padėjėjas Julius Paškevičius prašė pareiškimą tenkinti.

Suinteresuoto asmens Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos atstovas neatvyko į teismo posėdį, apie teismo posėdį proceso dalyvis informuotas tinkamai, prašė bylą nagrinėti nedalyvaujant suinteresuoto asmens atstovui (elektroninės bylos apyrašo b. l. 61-62), todėl byla išnagrinėta suinteresuoto asmens atstovui nedalyvaujant (CPK 443 straipsnio 5 dalis). Pateiktame atsiliepime į pareiškimą (elektroninės bylos apyrašo b. l. 61-62) suinteresuotas asmuo nurodė, kad sprendimą šioje byloje prašo priimti teismo nuožiūra, jeigu pareiškėja teismui pateiks tai patvirtinančius įrodymus, o teismas juos pripažins pagrįstais ir išsamiais.

Suinteresuoto asmens Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos atstovas neatvyko į teismo posėdį, apie teismo posėdį proceso dalyvis informuotas tinkamai, prašė bylą nagrinėti nedalyvaujant suinteresuoto asmens atstovui (elektroninės bylos apyrašo b. l. 77-79), todėl byla išnagrinėta suinteresuoto asmens atstovui nedalyvaujant (CPK 443 straipsnio 5 dalis). Pateiktame atsiliepime į pareiškimą (elektroninės bylos apyrašo b. l. 77-79) suinteresuotas asmuo nurodė, kad sprendimą civilinėje byloje priimti teismo nuožiūra visapusiškai įvertinus bylos aplinkybes.

Suinteresuoto asmens VĮ Turto banko atstovas neatvyko į teismo posėdį, apie teismo posėdį proceso dalyvis informuotas tinkamai, prašė bylą nagrinėti nedalyvaujant suinteresuoto asmens atstovui (elektroninės bylos apyrašo b. l. 69-71), todėl byla išnagrinėta suinteresuoto asmens atstovui nedalyvaujant (CPK 443 straipsnio 5 dalis). Pateiktame atsiliepime į pareiškimą (elektroninės bylos apyrašo b. l. 69-71) suinteresuotas asmuo nurodė, kad pareiškėjos V. E. M. pareiškimą nagrinėti teismo nuožiūra.

Teismas

k o n s t a t u o j a :

Pareiškimas tenkinamas.

Paveldėjimas – tai mirusiojo asmens turtinių teisių, pareigų ir kai kurių asmeninių neturtinių teisių perėjimas jo įpėdiniams pagal įstatymą arba testamentą. Kad įgytų palikimą, įpėdinis turi jį priimti. Įpėdinis laikomas priėmusiu palikimą, kai jis faktiškai pradėjo paveldimą turtą valdyti arba padavė palikimo atsiradimo vietos notarui pareiškimą dėl palikimo priėmimo. Šie veiksmai turi būti atliekami per tris mėnesius nuo palikimo atsiradimo dienos, tačiau palikimo priėmimo teisinės pasekmės atsiranda tik tokiu atveju, jeigu nėra pirmesnės eilės įpėdinio (įpėdinių) pagal įstatymą ar įpėdinio (įpėdinių) pagal testamentą atliktų veiksmų, kuriais priimtas palikimas (Lietuvos

Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 5.50 straipsnio 1, 2, 3 dalys). Taigi, įpėdinio nuosavybės teisės į palikimą atsiradimo pagrindas yra vienašalis įpėdinio sandoris – palikimo priėmimas, o ne paveldėjimo teisės liudijimo išdavimas ar jo įregistravimas viešajame registre. Įstatymas leidžia įpėdiniui priimti palikimą faktiškai pradėdant valdyti paveldimą turtą.

CK 5.51 straipsnyje reglamentuotas palikimo priėmimas, faktiškai pradėjus turtą valdyti. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad įpėdinis laikomas priėmusiu palikimą, jeigu jis pradėjo valdyti turtą, juo rūpintis kaip savo turtu (valdo, naudoja ir juo disponuoja, prižiūri, moka mokesčius, kreipėsi į teismą išreiškdamas valią priimti palikimą ir paskirti palikimo administratorių ir pan.).

Bylos duomenimis nustatyta, kad J. M., gimęs (*neskelbtina*), miręs 2006 m. gruodžio 9 d. yra pareiškėjos senelis, o jo sūnus M. M. yra pareiškėjos tėvas, o D. O. M. - jos teta. J. M. susilaukė vaikų su E. M., gimusia (*neskelbtina*), mirusia 2003 m. spalio 28 d. sūnaus M. M., gimusio (*neskelbtina*), mirusio 2011 m. balandžio 23 d. ir dukros D. O. M., gimusios (*neskelbtina*), mirusios 2011 m. birželio 9 d. (elektroninės bylos apyrašo b. l. 14-15). VĮ Registrų centro duomenimis po J. M. mirties liko nekilnojamasis turtas: gyvenamasis namas su priklausiniais, esantys (*neskelbtina*), 0,58 ha ir 2,52 ha žemės sklypai esantys (*neskelbtina*). Iš bylos duomenų matyti, kad J. M. duktė D. O. M. ir M. M. paveldėjo po ½ (vieną antrąją dalį) J. M. turto (elektroninės bylos apyrašo b. l. 7-8, 9, 11). Iš VĮ Registrų centro išrašo matyti, kad M. M., gimęs (*neskelbtina*), miręs 2011 m. balandžio 23 d., buvo sudaręs santuoką su N. M., gimusia (*neskelbtina*), santuoka buvo įregistruota 1986 m. rugsėjo 20 d., ir nutraukta 1991 m. lapkričio 19 d. (elektroninės bylos apyrašo b. l. 12-13). Mirus M. M. paveldėjimo byla nebuvo užvesta. Iš VĮ Registrų centro išrašo matyti, kad D. O. M., gimusi (*neskelbtina*), mirusi 2011 m. birželio 9 d., buvo sudariusi santuoką su L. M., kuris mirė (*neskelbtina*). Be to, D. O. M. buvo sudariusi santuoką su J. K. B., kuris mirė 2014 m. vasario 28 d., santuoka buvo įregistruota 1978 m. gegužės 27 d., o nutraukta 1987 m. vasario 17 d. (elektroninės bylos apyrašo b. l. 16-17). Pareiškėja nurodo, kad D. O. M. sumokėjo likusią sumą pagal 2008 m. vasario 5 d. Dariaus Variakojo įmonės surašytą atliktų darbų aktą Nr. 1-2, dėl žemės sklypo Nr. 292, 292-1 planų parengimo, adresu (*neskelbtina*), t. y. priėmė brolio likusią turto dalį, tačiau byla pas notarą nebuvo užvesta (elektroninės bylos apyrašo b. l. 21). 2011 m. rugpjūčio 22 d. pareiškėjai išduotas liudijimas dėl palikimo priėmimo po D. O. M. mirties (elektroninės bylos apyrašo b. l. 10). Pareiškėjos pateiktas VĮ Registrų centro Testamentų registro išrašas patvirtina, kad Testamentų registre nėra įregistruotų testatoriaus sudarytų testamentų, palikėjos palikimo priėmimo faktų bei palikėjos palikimo atsisakymo faktų (elektroninės bylos apyrašo b. l. 18-20).

Pareiškėja kitokia tvarka, kaip tik kreipiantis į teismą dėl juridinę reikšmę turinčio fakto nustatymo, neturi galimybės gauti paveldėjimo teisę įrodančių dokumentų, todėl jos pareiškimas dėl juridinę reikšmę turinčio fakto nustatymo yra teisėtas (CPK 445 straipsnis).

Ar įpėdinis priėmė palikimą, svarbiausią reikšmę turi įpėdinio valios priimti palikimą išreiškimas, o ne jos įforminimas. Bylos duomenimis nustatyta, kad notaro biure paveldėjimo byla į M. M. palikimą nepradėta, paveldėjimo teisės liudijimai nei pareiškėjai, nei kitiems asmenims neišduoti. Iš pareiškėjos pareiškimo, pareiškėjo atstovo bei liudytojų N. M., D. R. paaiškinimų, kurios patvirtino, kad joms žinoma, jog po brolio M. M. mirties, jo sesuo D. O. M., toliau liko gyventi jų tėvo namuose, ištapetavo kambarį, mokėjo mokesčius, ir bylos medžiagos matyti, kad D. O. M. tuoj po 2011 m. balandžio 23 d. mirusio brolio M. M. mirties priėmė šio palikimą, faktiškai pradėdama jį valdyti: prižiūrėjo ir rūpinosi M. M. turtu - apsistodavo sodyboje, mokėjo turto išlaikymo mokesčius, perėmė visus name buvusius baldus, namų apyvokos reikmenis ir mirusio brolio asmeninius daiktus, taip D. O. M. sumokėjo likusią sumą pagal 2008 m. vasario 5 d. Dariaus Variakojo įmonės surašytą atliktų darbų aktą Nr. 1-2, dėl žemės sklypo Nr. 292, 292-1 planų parengimo, adresu (*neskelbtina*). Tokiais veiksmais faktiškai ji priėmė palikimą po brolio mirties. Nagrinėjamoje byloje teismas nenustatė aplinkybių, kurios paneigtų ar darytų nepatikimus pareiškėjos pareiškime nurodytas aplinkybes, jas patvirtina bylos medžiaga, teismo posėdyje apklaustos liudytojos, todėl nėra pagrindo jas vertinti kaip nepatikimas. Atsižvelgiant į pirmiau paminėtą, darytina išvada, kad D. O. M. save laikė mirusiojo brolio iki šio mirties priklausiusio turto paveldėtoja ir savininke, minėtu turtu naudojosi kaip savo turtu.

Taigi, nors D. O. M. palikimo priėmimo fakto tinkamai neįformino, yra pakankamas pagrindas daryti išvadą, kad D. O. M. faktiškai priėmė M. M. palikimą, pradėdama paveldimą turtą valdyti, juo rūpintis kaip savo turtu ir tokiu būdu faktiškai priimdama palikimą.

Byloje nustatytinas juridinę reikšmę turintis faktas, kad D. O. M. tuoj po savo brolio M. M. mirties priėmė jos palikimą, faktiškai pradėdama paveldimą turtą valdyti, sukurs pareiškėjai teisinę reikšmę turinčias pasekmes, tai yra, ji galės paveldėti palikėjos D. O. M. turtą. Kitokiu būdu gauti šį faktą patvirtinančių dokumentų pareiškėja negali, todėl D. O. M. palikimo priėmimo faktas nustatytinas teismine tvarka (CPK 444 straipsnio 2 dalies 8 punktas).

Valstybė šioje byloje patyrė 13,28 Eur išlaidas, susijusias su procesinių dokumentų įteikimu. Atsižvelgiant į tai, kad išlaidos, susijusios su procesinių dokumentų įteikimu, yra didesnės už nustatytą minimalią valstybei priteistiną bylinėjimosi išlaidų sumą - 5,00 Eur, iš atsakovės valstybei priteisiamos 13,28 Eur išlaidos už procesinių dokumentų siuntimą (Lietuvos Respublikos teisingumo ministro ir finansų ministro 2011 m. lapkričio 7 d. įsakymas Nr. 1R-261/1K-355 „Dėl minimalios valstybei priteistinos bylinėjimosi išlaidų sumos nustatymo“).

Teismas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 268-270, 448 straipsniais,

n u s p r e n d ž i a :

Pareiškimą tenkinti.

Nustatyti juridinę reikšmę turintį faktą paveldėjimo tikslu, kad D. O. M., asmens kodas (*neskelbtina*), po M. M., asmens kodas (*neskelbtina*), gimusio (*neskelbtina*), mirties 2011 m. balandžio 23 d. priėmė jo palikimą, pradėjusi jį faktiškai valdyti.

Priteisti iš pareiškėjos V. E. M., asmens kodas (*neskelbtina*), 13,28 Eur (trylika eurų ir 28 ct) išlaidas, susijusias su procesinių dokumentų įteikimu, valstybei. Ši suma turi būti sumokėta Valstybinei mokesčių inspekcijai prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (kodas 188659752) į biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą atsakovės pasirinktame banke, įmokos kodas 5662.

Sprendimas per 30 dienų nuo jo priėmimo dienos gali būti skundžiamas Kauno apygardos teismui per Alytaus apylinkės teismo Prienų rūmus.

Teisėja

Laima Lubauskienė